

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Hallituksen esitys HE 146/2021 vp

Vihreä siirtymä

Liikenne- ja viestintävaliokunta 14.10.2021

Tero Kallio

toimitusjohtaja

Autotuoajat ja -teollisuus ry

Talousarvioesitys autokannan uudistamisen kannalta

- fossiilittoman liikenteen tiekartta

Sähköautojen hankintatuen budjetti jää kysyntää pienemmäksi

- henkilöautoille ehdotettu 2,5 miljoonan euron budjetti loppuisi arviomme mukaan jo maaliskuussa
- hankintatuen menekki on autoalan arvion mukaan noin 1,0 miljoonaa euroa kuukaudessa
- hallituksen esitysluonnoksessa hankintatukien jatkokaudesta on esitetty, että nykyisestä sähköautojen hankintatuella vuosina 2018-2021 varatusta määrärahasta käyttämättä jäävä osuus (arviolta 5-6 miljoonaa euroa) voitaisiin siirtää ensi vuoden budjettiin
- käyttämättä jääneen määrärahan siirtyminen ensi vuodelle on erittäin tärkeä lisätoimi
- hankintatuella on sähköautojen normaalin kysynnän kasvusta huolimatta suuri tarve, sillä keskivertosähköauton hankintahinta on vielä noin 20 000 euroa kalliimpi kuin keskivertopolttomoottoriauton
- alibudjetointi aiheuttaisi sähköautojen kysynnässä markkinahäiriön, sillä osa kotitalouksista jäisi odottamaan mahdollista tuen jatkorahoitusta: pahimmillaan alibudjetointi hidastaisi autokannan sähköistymistä siirtämällä hankintoja eteenpäin
- valtioneuvoston tulisi varautua lisäbudjettiin jo vuoden 2022 kuluessa

Talousarvioesitys autokannan uudistamisen kannalta

- fossiilittoman liikenteen tiekartta

Vertailussa Suomen ja Ruotsin hankintatukibudjetit

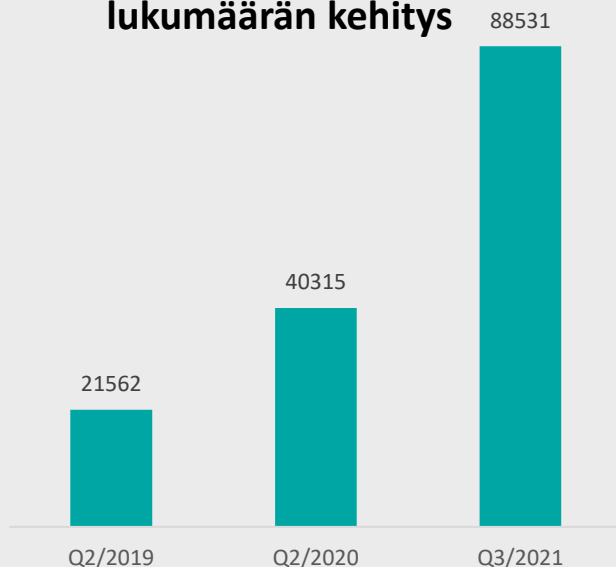
Hankintatuet valtioneuvoston vuoden 2022 talousarviossa

- 2,5 milj. euroa henkilöautojen hankintatuki (ml. muuntotuki)
- 1,5 milj. euroa pakettiautojen hankintatuki
- 2,0 milj. euroa kuorma-autojen hankintatuki

Esimerkkinä Ruotsin budjetoima tuki vähäpäästöisten autojen hankintaan vuodelle 2021

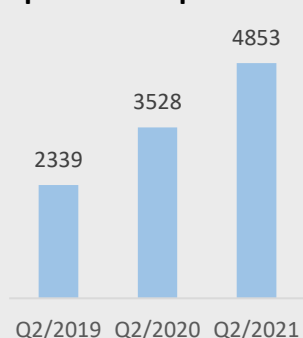
- 480 milj. euroa henkilö- ja pakettiautojen hankintakannusteena (ns. bonus)
- 22 milj. euroa vähäpäästöisten kuorma-autojen hankintatukeen

Ladattavien autojen lukumäärän kehitys

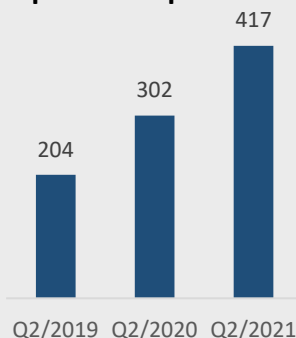


Julkisten latauspisteiden määrän kehitys

peruslatauspisteet



pikalatauspisteet



Talousarvioesitys autokannan uudistamisen kannalta - fossiilittoman liikenteen tiekartta

Latausinfraan tuet

- latausverkosto on Suomessa laajentunut hitaammin kuin ladattavien autojen kanta
- osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa talousarviossa ehdotetaan 13,2 milj. euron määrärahaa infrastruktuuri-investointiavustuksiin, jotka edistävät julkisen latausinfrastruktuurin ja kaasutankkausverkon laajentamista
- lisäksi ehdotetaan 8,5 milj. euron määrärahaa avustuksiin asuinrakennusten ja 1,5 milj. euron määrärahaa työpaikkakiinteistöjen sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen
- tuet ovat oikein kohdennettuja, mutta arviomme mukaan asuinrakennusten ja työpaikkakiinteistöjen latausinfraan varattu budjetti ei riitä kattamaan alkuvaiheen kasvavaa kysyntää
 - asuntojen ja työpaikkojen latauspisteet muodostavat tärkeän latausverkon rungon, jossa suurin osa latauksista tehdään
 - esimerkiksi tälle vuodelle asuinrakennusten latausinfraan tukeen varattu 5,5 miljoonaa euroa varattiin loppuun jo kevään aikana ja täydentävässä budjetissa määrärahaa lisättiin 7,5 miljoonalla eurolla
 - työpaikkojen latauspisteverkosto on rakentunut odotettua hitaammin ja on odotettavissa, että niitä koskevia hakemuksia tulee heti alkuvuodesta runsaasti
 - latausinfraan tukien budjettia tulisi olla valmius nostaa täydentävissä budjeteissa

Talousarvioesitys autokannan uudistamisen kannalta

- työsuhdeautojen hankintakannusteet

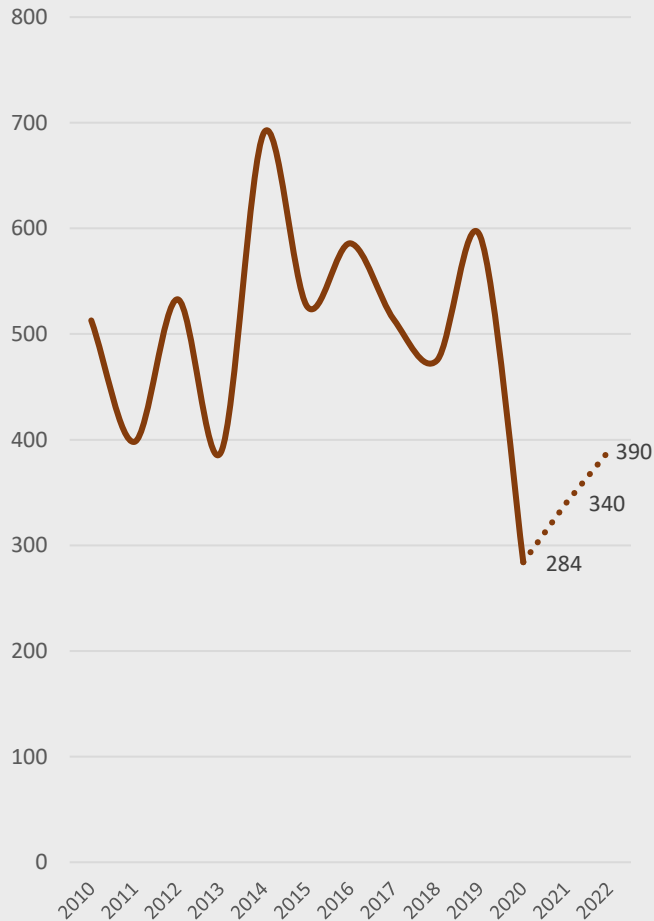
- tuloverolain muutos, jolla vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosina 2022–2025
- alennus on puolet tämän vuoden alussa voimaan astuneesta täyssähköautojen verotusarvon alennuksesta (vuosina 2021–2025 170 euroa/kk)
- uusi 85 euron alennus koskee käyttövoimasta riippumatta työsuhdeautoja, joiden hiilidioksidipäästöt ovat 1-100 g/km (WLTP) - rajan alle mahtuvat käytännössä ladattavat hybridit sekä energiatehokkaimmat kaasautot ja ei-ladattavat hybridit
- etuus on erittäin tärkeä kannuste työsuhdeautokannan päästöjen vähentämisessä
- noin kolmannes ensirekisteröinneistä on työsuhdeautoja tai yritysautoja - kannusteen merkitys uusien autojen valikoitumisen kannalta on merkittävä



Täyssähköautojen autovero poistuu

- täyssähköautojen autovero poistuu takautuvasti 1.10.2021 alkaen
- liikenteen ilmastotoimenä tärkeä ja laajasti hyväksytty
 - talousvaikutuksiltaan edullisille ilmastotoimenpiteille suuri tarve
 - veromuutos on sekä kotitalouksien että yritysten kannalta toivottu
 - laaja kannatus eri sidosryhmien keskuudessa
 - liikenteen sähköistymistä edistävistä toimista helpoimmin toteutettavia
 - yhdistettynä hankintatukeen moninkertaistaa hankintakannusteen vaikutukset
 - näkyvä ja vaikuttava toimi - sähköistymisen nopeuttamiselle suuri tarve
- veromuutos tukisi kotitalouksien lisäksi yritysten siirtymää sähköautoihin ja täydentää kotitalouksille suunnattua edullisiin automalleihin painottuvaa sähköautojen hankintatukea
- rakenteeltaan veroneutraali: autoverotuoton aleneminen on kompensoitu ajoneuvoveron perusveron maltillisella korotuksella - lisäksi kasvavat arvonlisäverotuotot lisäävät valtion verotuloja, sillä keskivertosähköauton alv-tuotto on noin 11 000 euroa
- ladattavien autojen ajoneuvoveron perusvero on matala ja käyttökustannukset edulliset, joten ajoneuvoveron maltilliset korotukset eivät ole taloudellisilta vaikutuksiltaan kriittisiä
- lainsäädäntömuutoksena yksinkertainen ja toteutettavissa ripeästi ja takautuvana voimaantulona

Linja-autojen ensirekisteröinnit



Linja-autoalan markkinanäkymät ovat edelleen koronan varjostamat

- markkinaehtoisen linja-autoliikenteen kalusto vanhenee ja
myönteinen päästökehitys hidastuu



Kasvuindikaattorit

- kaupunkiseutujen suuria kalustokilpailutuksia osuu vuodelle 2021
- joukkoliikenteen palvelujen kehittämiseen on suurimmilla kaupunki-seuduilla sitouduttu
- tilausliikenteen kysyntään ennakoitaan kotimaan matkailun tuomaa kasvua
- julkisten ajoneuvo-hankintojen ympäristövaatimuksia koskeva lainsäädäntö voi aikaistaa kalustohankintoja



Laskevat indikaattorit

- joukkoliikenteen kysynnän ei ennakoida elpyvän vielä vuosina 2021-2022 koronaa edeltäneelle tasolle
- paikallisliikenteen kilpailutuksissa on aikataulutukseen ja markkinaoikeuskäsittelyihin liittyviä epävarmuuksia
- kaukoliikenne on kärsinyt vakavasti koronatilanteesta ja joukkoliikenteen yritysten taloudellinen tilanne on erittäin haastava
- julkisen sektorin mahdollisuudet investoida joukkoliikennepalveluihin vähenevät julkisen talouden ja erityisesti kuntatalouden taantumassa



Markkinariskit

- kaukoliikenteen ja tilausliikenteen kysynnän pitkäaikainen heikkeneminen voi aiheuttaa vakavia taloudellisia ongelmia kuljetusyrityksille ja muuttaa yrityskenttää
- kuntien heikentyvä taloustilanne voi heijastua henkilöliikennepalvelujen hankintaan